

Barraca

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: La Serra
Alçada: 457

Coordenades:

Latitud: 41.71889
Longitud: 1.91206
UTM Est (X): 409503
UTM Nord (Y): 4619137

Classificació

Número de fitxa 08182 - 210
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Malgrat el pagès la manté neta de bardisses, la pèrdua del ràfec i una inclinació estructural cap a l'interior fan preveure el seu ensorrament si no es fa un manteniment a nivell constructiu.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A0090001000000F
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dl., 15/08/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca, semblant a un aixopluc, ubicada al capdamunt d'unes feixes conreades de cereals, per darrera la bassa de la Serra de Pungrau, a sota d'un lledoner. És una construcció senzilla, de planta trapezoïdal, que mesura 1,5 metres de fondària per un metre d'amplada. Està construïda aprofitant la roca natural i integrada parcialment al marge, amb l'eix de la barraca paral·lel al mur. La pedra és irregular, de diferents mides, sense desbatar, i calçada amb tascons de mida mitjana i petita per tal de conservar l'equilibri dels murs. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible. Ha perdut el voladís que la protegia de filtracions d'aigua i el recobriment de terra característic. El gruix dels murs és de 40 cm. Els brancals o muntants presenten una lleugera inclinació, amb una sola llinda plana, molt irregular. El muntant esquerre neix damunt de la roca mare. El dret, arribat als 80 cm d'alçada, s'eixampla de 10 cm per tal de poder aguantar una llinda estreta i plana. La porta mesura 1,18 metres d'alçada per 0,50 metres d'amplada màxima. La mateixa roca mare està retallada a l'exterior de la porta i permet ser emprada com a banc per a seure. Té una espitllera petita orientada al sud-oest. La barraca està orientada al nord-est.

Observacions:

Aquesta barraca no està inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

